

Sygn. akt IC 1286/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie:

<i>Przewodnicząca</i>	<i>Sędzia SO Ewa Tomczyk</i>
<i>Protokolant</i>	<i>sekretarz Dorota Książczyk</i>

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa R. J.

przeciwko ***Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w P.***

o zadośćuczynienie w kwocie 3.000.000 złotych

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda R. J. na rzecz Skarbu Państwa Dyrektora Aresztu Śledczego w P. kwotę 100 (sto) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu;
3. przyznaje radcy prawnemu P. K. prowadzącemu Kancelarię Radcy Prawnego w P. z rachunku Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 295,20 złotych (dwieście dziewięćdziesiąt pięć 20/100) z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Sędzia SO Ewa Tomczyk

Sygn. akt I C 1286/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 września 2016 r. (data nadania w administracji Aresztu Śledczego w P.) skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w P., uzupełnionym w zakresie oznaczenia strony pozwanej pismem pełnomocnika powoda z dnia 22.03.2017 r. (k. 77) powód R. J. wniósł o zasądzenie kwoty 3.000.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za niezapewnienie godziwych warunków bytowych, bezpieczeństwa i zdrowotnych za okres jego pobytu w okresie od 21 grudnia 2011 r. do dnia 2 grudnia 2014 r. w kwocie 400.000 zł,:

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w trakcie pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej przebywał w celach nieodpowiadających normom metrażowym, z zamontowanymi w oknach blendami zatrzymującymi napływ świeżego powietrza i światła dziennego, nie zapewniono mu żywności w odpowiedniej ilości, był wielokrotnie karany dyscyplinarnie, ginęły mu listy zwykłe i polecane, w okresie zimowym nie miał możliwości korzystania ze spacerów z uwagi na nieposiadanie odzieży odpowiedniej do pory roku.

Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej przekazała Dyrektorowi Aresztu Śledczego w P. prowadzenie sprawy (k. 35).

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. dokonał oznaczenia strony pozwanej jako Skarb Państwa – Dyrektor Aresztu Śledczego w P. (protokół rozprawy z dnia 22 czerwca 2017 r. – k. 106 odwrot).

Pełnomocnik strony pozwanej wniósł o odrzucenie pozwu wskazując, że pozwany Areszt Śledczy w P. jako jednostka budżetowa Skarbu Państwa nie ma zdolności sądowej, a na wypadek nie uwzględnienia tego zarzuty - o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Zaprzeczył by w pozwanej jednostce nie zapewniono powodowi właściwych warunków socjalno – bytowych. Nadto podniósł zarzut przedawnienia roszczeń za okres przed datą 19.09.2013 r.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 22 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. odmówił odrzucenia pozwu (postanowienie – k. 109).

Pełnomocnik powoda z urzędu radca prawny P. K. wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej świadczonej powodowi z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone ani w całości ani w części (pismo - k. 77)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód R. J. przebywał w Areszcie Śledczym w P. w okresie od dnia 21.12.2011 r. do dnia 21.06.2013 r. oraz od dnia 25.06.2013 r. do dnia 2.12.2014 r. Poprzednio, to jest od 1994 r. powód wielokrotnie przebywał w jednostkach penitencjarnych. Po zakończeniu pobytu w Areszcie Śledczym w P. przebywał między innymi w Areszcie Śledczym w Ł. i Z. Karnym w K.. W dniu 17 grudnia 2017 r. zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności.

(okoliczność niesporna)

Powód w Areszcie Śledczym w P. odbywał karę pozbawienia wolności za przestępstwa z art. 280 § 1 k.k., 281 k.k. i 157 § 2 k.k. orzeczoną w wymiarze 6 lat.

(dowód: informacja o pobytach i orzeczeniach – k. 51)

W trakcie osadzenia w Areszcie Śledczym w P. powód przebywał w 24 różnych celach.

(dowód: przeglądarka historii rozmieszczenia – k. 48)

W okresie od 22.06.2013 r. do 9.10.2014 r. sporządzono sześć wniosków dyscyplinarnych, powód był pięciokrotnie ukarany dyscyplinarnie przez Dyrektora Aresztu (4 razy karą nagany- za uporczywe lżenie sądów i prokuratur, za nie wykonywanie poleceń oddziałowego, użycie wobec niego wulgaryzmów, utrudnianie kontroli osobistej, nawiązanie nielegalnego kontaktu z okna świetlicy z osadzonymi znajdującymi się na placu spacerowym, dokonanie uszkodzenia blendy zamocowanej w oknie, jeden raz -pozbawieniem możliwości dokonania zakupów wyrobów tytoniowych na 3 miesiące – za samouszkodzenia w postaci zażycia nadmiernej ilości tabletek), jeden raz został nagrodzony wnioskiem w postaci dłuższego widzenia, w miesiącu maju 2014 r. nie prowadzono w oddziale mieszkalnym rejestru listów zgodnie z obowiązującymi przepisami, listy były dostarczane zgodnie z procedurą.

(dowód: notatka urzędowa z dnia 12.01.2017 r. – k. 39, przeglądarka kar dyscyplinarnych – k. 40, wnioski o wymierzenie kary dyscyplinarnej – k. 41 – 46, przeglądarka nagród i ulg – k. 47)

We wszystkich celach mieszkalnych Aresztu Śledczego w P. występuje oświetlenie naturalne, w każdej celi jest okno, do którego osadzeni mają dostęp, dodatkowo cele są wyposażone w oświetlenie sztuczne, tj. oprawę oświetleniową zapewniającą odpowiednie natężenie światła dla pomieszczeń mieszkalnych. Zamontowane blendy (tj. zmatowione szyby) pod oknami nie wpływają na utrudnioną wentylację cel, zamontowanie blend w oknach spełnia

funkcje izolacyjne związane z wykonywaniem kary pozbawienia wolności. Stanowią one zabezpieczenie techniczno – ochronne.

(dowód: notatka służbowa z dnia 12.01.2016 r. – k. 49, zeznania świadka M. Z. – k. 107 – 107 odwrót)

W Areszcie Śledczym w P. do dnia 17 września 2014 r. funkcjonował program oszczędnościowy mający na celu minimalizację ponoszonych przez jednostkę kosztów, program pracy instalacji był zatwierdzony przez Dyrektora jednostki, energia elektryczna wyłączona była w celach mieszkalnych w godzinach: - w gniazdach wtykowych – od 1.00- 04.00 i od 9.00 -12.00 od poniedziałku do piątku, - w obwodach oświetleniowych w godz. 22.00 – 6.00 od poniedziałku do piątku. Program pracy dla obwodów oświetleniowych i gniazd wtykowych był wywieszony na tablicy ogłoszeń w korytarzu każdego oddziału. Od dnia 18 września 2014 r. zaniechano ograniczeń w dostawach energii elektrycznej.

Wyżywienie w Areszcie Śledczym w P. było realizowane w formach trzech gotowych posiłków, w tym co najmniej jednego gorącego posiłku wydawanego jako obiad lub w formie suchego prowiantu. Wartość dzienna norm wyżywienia zawierała nie mniej niż 2.600 kcal. Dzienna procentowa zawartość składników odżywczych w posiłkach wynosiła odpowiednio: białko 10-15 %, tłuszcze poniżej 30 %, węglowodany 50-65 %. Do dnia 24 marca 2016 r. regulowało to rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003 r. w sprawie określenia wartości dziennej normy wyżywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych. Posiłki były przyrządzane zgodnie z jadłospisami na daną normę lub dietę wyżywienia, zawierały odpowiednia ilość składników odżywczych, wydawane posiłki były zgodne z gramaturą przysługującą osadzonym.

Do dnia 13.08.2014 r. wszystkie należności jak i niezbędne wyposażenie celi wydawane były osadzonym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.10.2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, od 14.08.2014 r. wszystkie należności jak i niezbędne wyposażenie celi wydawane były osadzonym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.01.2014 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Kurtki zimowe są wydawane osobie osadzonej m.in. na czas spaceru dla grup spacerowych, kurtki rozdysponowane na oddziałach mieszkalnych posiadają wszelkie cechy używalności, jeśli zachodzi taka konieczność są one sukcesywnie poddawane zabiegom czyszczenia, prania lub są wymieniane na inne z pełnymi cechami walorów użytkowych.

(dowód: notatka służbowa z dnia 12.01.2016 r. – k. 49, zeznania świadka M. Z. – k. 107 – 107 odwrót)

Korzystanie ze spacerów jest prawem, a nie obowiązkiem osadzonego. Osadzony może odmówić udziału w spacerze. Porządki wewnętrzne w Areszcie Śledczym w P. są utworzone na podstawie obowiązujących przepisów, to jest kodeksu karnego wykonawczego oraz regulaminów organizacyjno – porządkowych wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania.

(dowód: notatka służbowa z dnia 12.01.2016 r. – k. 50)

Powód złożył w dniu 11 września 2013 r. skargę dotyczące min. wyżywienia, warunków bytowych, traktowania przez funkcjonariuszy i współwięźniów, opieki medycznej, rozpatrzenia próśb.

(dowód: skarga – k. 67-68)

W związku z tą skargą były przeprowadzane postępowania wyjaśniające, które nie potwierdziło zarzutów stawianych przez powoda. Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Ł. przeprowadził w związku z tymi skargami postępowanie wyjaśniające, analizowana była dokumentacja medyczna, zaciągano opinii specjalistów oraz Naczelnego Lekarza Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Ł., w następstwie czego stwierdził, że nie potwierdziły się zarzuty powoda. Dotyczyło to w szczególności wyżywienia, które odpowiadało wszelkim obowiązującym w tym zakresie normom zarówno ilościowym jak i jakościowym. Nie potwierdziła się opisana przez powoda sytuacja, jakoby osadzeni okradali powoda i podali nadmierną ilość leków. Z uwagi na podejrzenia zażycia leków niewiadomego

pochodzenia powód był hospitalizowany we właściwym podmiocie leczniczym celem obserwacji i przeprowadzenia badań dodatkowych, nie potwierdziły się zarzuty, że powód został okradziony przez współosadzonych. Skarga powoda na okresowe wyłączanie energii elektrycznej również nie została uwzględniona jako że okresowe wyłączanie energii było częścią wdrożonego w jednostce programu oszczędnościowego.

(dowód: pismo Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Ł. z dnia 8.11.2013 r. – k. 54, sprawozdanie z dnia 7.10.2013 r. – k. 55-56, stanowisko w sprawie skargi z dnia 34.10.2013 r. – k. 61, notatka służbowa z dnia 26.09.2013 r. – k. 62)

Cele w Areszcie Śledczym w P. są jedno-, dwu- lub trzy- osobowe, jest kilka sal 4 – osobowych. Powierzchnia na jednego osadzonego nie jest mniejsza niż 3 m².

(dowód: zeznania świadka M. Z. – k. 107 – 108)

Powód w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w P. korzystał regularnie z opieki medycznej, w tym porad specjalistów neurologa, okulisty, laryngologa, kilkakrotnie zrezygnował z umówionej porady lekarskiej. W lutym 2017 r. w trakcie pobytu w Zakładzie Karnym w K. powód otrzymał skierowanie na poradę specjalistyczną u okulisty, została stwierdzona u niego wada wzroku Dal + 05 + 0,5.

(dowód: książeczka zdrowia osadzonego – koperta – k. 104)

W toku postępowania przygotowawczego w sprawie 2 Ds. 2169/11 została wydana opinia sądowo- psychiatryczna, w której stwierdzono, że R. J. nie jest chory psychicznie, jest osobą upośledzoną umysłowo w stopniu lekkim z zaburzeniami zachowania. W czasie popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 280 § 1 k.k. miał ograniczoną zdolność rozumienia jego znaczenia i pokierowania swym postępowaniem, ale nie w stopniu znacznym, może brać udział w czynnościach procesowych, a ewentualnie orzeczoną karę pozbawienia wolności winien odbywać w zakładzie, w którym stosuje się szczególne środki lecznicze lub rehabilitacyjne.

(dowód: opinia sądowo- psychiatryczna – k. 173-174)

Powód ma 43 lata, nie ma zawodu, utrzymuje się z renty socjalnej oraz zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby niepełnosprawnej w łącznej kwocie 700 zł, jest całkowicie niezdolny do pracy, urodził się z dziecięcym porażeniem mózgowym, leczyl się od dziecka neurologicznie i okulistycznie z powodu niedowidzenia, nie nosił okularów. Jest całkowicie niezdolny do pracy, mieszka ze swoją matką.

(okoliczność niesporna)

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się na dowodach z dokumentów oraz zeznaniach świadka M. Z..

Sąd wobec stanowiska strony pozwanej oddalił wniosek pełnomocnika zawarty w punkcie 2 pisma jego pisma procesowego z dnia 22 marca 2017 r. (k. 77). Wskazać należy, że to obowiązkiem procesowym powoda związanym z rozkładem ciężaru dowodu było przedstawienie dowodów na udowodnienie okoliczności, z których chciał wywodzić skutki prawne (art. 6 k.c.). Tymczasem wniosek zmierzał do przedstawienia dowodów przez stronę pozwaną. Sąd oddalił również wniosek powoda i jego pełnomocnika o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych lekarzy okulisty, chorób wewnętrznych i psychiatry, którzy mieliby oceniać wpływ warunków bytowych w pozwanym Areszcie na stan zdrowia powoda oraz w zakresie oceny w jakim zakładzie powód winien odbywać karę pozbawienia wolności. Wnioski te w ocenie Sądu zmierzały jedynie do przedłużenia postępowania, a okoliczności które powód chciał wykazać powyższym dowodem winny być dowodzone innymi wnioskami dowodowymi niż dowodem z opinii biegłego, który dopuszcza się jedynie wtedy, kiedy wymagane są wiadomości specjalne (art. 278 § 1 k.p.c.). Poza tym skoro stosowanie przesłan okiennych nie jest działaniem bezprawnym, nie było zasadne badanie ewentualnego wpływu ich stosowania na stan zdrowia powoda, należy również pamiętać, że powód od urodzenia ma problemy ze wzrokiem. Jeśli chodzi o dowód z opinii biegłego z zakresu chorób wewnętrznych, niezależnie od podniesionych wyżej argumentów, że powód

nie udowodnił, że stosowano wobec niego niewłaściwe normy żywieniowe, wskazać należy, że jako oczywiste jawi się, że nie jest możliwe w oparciu o dowód z opinii ustalenie omawianej kwestii tj. czy powód był właściwie odżywiany w areszcie, tym bardziej że powód przebywał w różnych jednostkach penitencjarnych od 1994 r. i przebywał w izolacji do dnia 17 grudnia 2017 r. To samo należy odnieść do dowodu z opinii biegłego psychiatry, przy czym oczywiste jest, że pobyt w warunkach izolacji penitencjarnej jest z natury rzeczy dolegliwością dla osoby osadzonej, ale pozostaje to w związku z funkcją kary pozbawienia wolności. Oddalenie tych wniosków miało również związek z tym, że nie było podstaw do przypisania stronie pozwanej odpowiedzialności z art. 417 k.c. oraz nie można mówić o naruszeniu dóbr osobistych powoda w związku z jego pobyt w Areszcie, o czym będzie szczegółowo mowa w dalszej części rozważań.

Nie mogła być również przedmiotem postępowania dowodowego w tym postępowaniu kwestia w zakresie w jakim systemie terapeutycznym skazany winien odbywać karę. Klasyfikacja skazanych w zakresie systemu wykonywania kary (system terapeutyczny) mogą podejmować wyłącznie: sąd orzekający w postępowaniu jurysdykcyjnym, sąd penitencjarny (który może zmienić orzeczenie sądu jurysdykcyjnego lub orzec o zmianie lub uchyleniu decyzji penitencjarnej w zakresie klasyfikacji, jeżeli jest ona sprzeczna z prawem) oraz komisja penitencjarna (art. 76 § 2 i 82 k.k.w.). Z powyższego wynika, że sąd cywilny w procesie o ochronę dóbr osobistych nie jest powołany do dokonywania oceny kwestii zastrzeżonych do wyłącznej kognicji organów postępowania wykonawczego. Sąd podziela stanowisko strony pozwanej, że dopuszczenie badania kwestii zastosowania wobec powoda systemu wykonywania kary pozbawienia wolności w tym postępowaniu oznaczałoby nie tylko dopuszczenie dwutorowości postępowania sądowego w zakresie nadzoru nad wykonywaniem kary pozbawienia wolności, lecz prowadziłoby w konsekwencji do faktycznego pozbawienia znaczenia przyjętego przez ustawodawcę trybu postępowania i oddziaływania sądu jurysdykcyjnego czy sądu penitencjarnego (por. w tym zakresie wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26.01.2011 r., I ACa 850/10).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie, należy je na gruncie przepisów art. 23 k.c. i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

W rozpoznawanej sprawie powód twierdził, że doszło do naruszenia jego dobra osobistego, jakim jest godność osobista poprzez niezapewnienie mu odpowiednich warunków odbywania kary pozbawienia wolności, przy czym, jak wynika z uzasadnienia pozwu powód łączył odpowiedzialność pozwanego Skarbu Państwa z osadzeniem go w Areszcie Śledczym w P. w okresie od grudnia 2011 r. do grudnia 2014 r.

Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń za okres przed datą 19.09.2013 r. Zarzut ten nie może odnieść pozytywnego skutku.

Materialnoprawną konsekwencją skutecznego podniesienia zarzutu przedawnienia jest, zgodnie z art. 117 § 2 k.c. możliwość odmowy spełnienia świadczenia przez dłużnika. Przedawnione roszczenie przekształca się w roszczenie naturalne, co pozbawia go ochrony sądowej.

W sprawie bezsporne było, że powód w okresie którego dotyczy roszczenie, to jest grudnia 2013 r. do grudnia 2014 r. powód przebywał w pozwanej jednostce penitencjarnej Skarbu Państwa.

W przypadku roszczenia o zadośćuczynienie szczególny termin przedawnienia określa aktualnie art. 442¹ k.c.

Przepis ten znajduje także zastosowanie w sytuacji, gdy dana osoba żąda zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę wynikającą z czynu stanowiącego naruszenie dobra osobistego. W art. 24 § 1 zd. 3 k.c. wskazano, że żądanie zadośćuczynienia może być dochodzone na zasadach przewidzianych w kodeksie. Podstawą zadośćuczynienia nie jest zatem jedynie przepis art. 24 § 1 zd. 3 k.c., ale także przepisy Tytułu VI Kodeksu Cywilnego dotyczącego czynów niedozwolonych, w szczególności art. 445 i 448 k.c.

Zgodnie z art. 120 k.c. bieg przedawnienia roszczenia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Ustalenie początku biegu przedawnienia roszczenia z tytułu naruszenia dóbr osobistych uzależnione jest jedynie od chwili, w której poszkodowany dowiedział się o wyrządzonej mu krzywdzie. O „dowiedzeniu się o szkodzie” w rozumieniu tego przepisu można mówić wtedy, gdy poszkodowany „zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody”, inaczej rzecz ujmując, gdy ma „świadomość doznanej szkody” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2011, IV CSK 46/11, Lex nr 1084557).

W przypadku, gdy zdarzeniem szkodzącym, a właściwie krzywdzącym jest osadzenie osoby w przeludnionej celi, bez zapewnienia jej należytych warunków bytowych, sanitarnych, medycznych czy kulturalnych, ujemne następstwa tegoż zdarzenia (naruszenia dóbr osobistych) takie jak poczucie poniżenia, upokorzenia, cierpienia, są odczuwane w dacie zaistnienia tych zdarzeń, a nie kilka czy kilkanaście lat później. Nie chodzi tu przecież o krzywdę przyszłą, ale dziejącą się, odczuwaną wówczas, gdy miały miejsce zdarzenia ją wywołujące.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 maja 2006 r., I CSK 176/05 (Legalis Nr 304563) jeżeli ustawa dla rozpoczęcia biegu przedawnienia wymaga świadomości to świadomością tą, ocenianą na podstawie obiektywnych kryteriów, muszą być objęte wszystkie elementy konstytutywne roszczenia. Tym samym trzyletni termin przedawnienia roszczenia deliktowego może rozpocząć swój bieg dopiero wówczas, gdy poszkodowanemu znany jest zarówno sam fakt powstania szkody, osoba sprawcy oraz związek przyczynowy pomiędzy działaniem sprawcy i powstałą szkodą. Należy więc przyjąć, iż do istoty terminów liczonych w powyższy sposób należy to, że ich bieg rozpoczyna się nie od dnia, w którym poszkodowany otrzymał jakąkolwiek wiadomość na temat sprawy, ale dopiero od momentu otrzymania takich informacji, które obiektywnie oceniając, pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi. Naturalnie poszkodowany powinien zachować się w swoich sprawach w sposób zapobiegliwy. Jeżeli więc, po powstaniu pierwszych podejrzeń co do osoby sprawcy poszkodowany ma możliwość zdobycia dalszych informacji potwierdzających te podejrzanie, bieg 3 - letniego terminu należy liczyć od chwili, w której przy zachowaniu należytej staranności, mógł był takie dalsze informacje zdobyć.

W rozpoznawanej sprawie, o ile panujące w jednostkach penitencjarnych warunki naruszały dobra osobiste powoda, powód wiedział o tym naruszeniu w chwili, gdy ono następowało. Wynika to z przesłuchania powoda, w trakcie którego powód przyznał, że w trakcie pobytu w poszczególnych jednostkach penitencjarnych miał świadomość wyrządzenia mu szkody i osoby zobowiązanej do jej naprawienia. Wskazał bowiem, że składał skargi na warunki bytowe panujące w pozwanej jednostce penitencjarnej, bowiem wg jego oceny warunki te były niewłaściwe.

W rozpoznawanej sprawie początek biegu przedawnienia należy liczyć od daty złożenia przez powoda skargi na warunki bytowe w Areszcie do Centralnego Zarządu Służby Więziennej, to jest od dnia 11 września 2013 r. Zatem w dacie złożenia pozwu (19.09.2016 r.) roszczenie nie było jeszcze przedawnione.

W postępowaniu dotyczącym ochrony dóbr osobistych, w którym po stronie pozwanej występuje Skarb Państwa niezbędne jest wykazanie przesłanek jego odpowiedzialności statuowanych przepisami art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. Przyznanie zadośćuczynienia jest uzależnione od obowiązku wykazania okoliczność naruszenia konkretnego dobra osobistego w rozumieniu art. 23 k.c., istnienia krzywdy wynikającej z naruszenia przez pozwanego dobra osobistego oraz związku przyczynowego między krzywdą niemajątkową a działaniem lub zaniechaniem sprawcy krzywdy niemajątkowej.

Art. 24 k.c. wprowadza co prawda domniemanie bezprawności działania naruszydźciela dóbr osobistych, jednak konieczność obalenia przez pozwanego wskazanego domniemania jest uwarunkowana uprzednim wykazaniem przez żądającego ochrony, że w ogóle doszło do naruszenia jego dóbr osobistych.

W rozpoznawanej sprawie powód nie wykazał żadnej ze wskazanych w pozwie form naruszenia jego dóbr osobistych. Te zachowania, które piętnował nie mogły świadczyć o wystąpieniu przeciwko jego godności jako osoby pozbawionej wolności, a tym samym o wyrządzeniu mu krzywdy, stanowiąc wyłącznie przejaw typowych dla odbywania kary pozbawienia wolności dolegliwości. Wyniki przeprowadzenia postępowania dowodowego nie potwierdziły okoliczności zgłaszanych przez powoda, które miały świadczyć o dopuszczeniu się przez pozwanego czynu

niedozwolonego. Brak zatem podstaw do przyjęcia, że warunki zapewnione powodowi podczas pobytu w Areszcie Śledczym nie odpowiadały prawu, a zatem że zachodzi po stronie pozwanej bezprawność.

Przechodząc do poszczególnych zarzutów sformułowanych przez powoda wskazać należy, że artykuł 1 kodeksu karnego wykonawczego stanowi, że kary, środki karne, zabezpieczające i zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego oraz że zakazuje się stosowania tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania i karania skazanego. Podstawowe warunki, w jakich skazany ma odbywać karę pozbawienia wolności, obejmujące m.in. powierzchnię celi mieszkalnej przypadającej na skazanego, określa art. 110 § 2 k.k.w., w świetle którego zasadą jest, że powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m²; cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy, zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę.

Ograniczenie powierzchni celi mieszkalnej poniżej normy określonej w art. 110 § 2 k.k.w. przewiduje art. 110 § 2 b k.k.w, zgodnie z którym dyrektor zakładu karnego lub aresztu śledczego może umieścić skazanego na czas określony, nie dłuższy niż 14 dni, w warunkach, o których mowa w § 2 zdanie drugie, w celi mieszkalnej, w której powierzchnia przypadająca na skazanego wynosi poniżej 3 m², nie mniej jednak niż 2 m² w.

Odnosząc się do zarzutu przebywania przez powoda w celach nie odpowiadających normom powierzchniowym wskazać należy, że powód nie udowodnił tej okoliczności, a okolicznością znaną Sądowi z urzędu jest, że w przypadku Aresztu Śledczego w P. norma powierzchni wynikająca z przepisów kodeksu karnego wykonawczego jest zachowana. Kwestia ta była przedmiotem licznych wizytacji dokonywanych przez Sąd Penitencjarny, który potwierdził zachowanie wymaganej przez prawo powierzchni cel mieszkalnych.

Jeżeli chodzi o dalsze zarzuty związane z niewłaściwymi warunkami bytowymi w postaci zamontowania przesłon okiennych tzw. blend w oknach to stwierdzić należy, że ich stosowanie nie narusza żadnych przepisów prawa, a przy tym służy realizacji zadań jednostki penitencjarnej, tj. uniemożliwieniu kontaktów osadzonych z osobami przebywającymi w innych celach oraz poza aresztem. Dopuszczalność montażu przesłon wynika zaś z wykonania § 77 pkt 1g rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (Dz.U. Nr 194, poz. 1902), zgodnie z którym w ochronie jednostki penitencjarnej stosuje się różne zabezpieczenia techniczno-ochronne, w tym między innymi przesłony okienne. Nie zostało w toku postępowania wykazane, aby istnienie tychże przesłon w sposób zagrażający zdrowiu osadzonych ograniczało dopływ powietrza i światła do cel mieszkalnych. Twierdzenia powoda co do tego, że miało to wpływ na jego wzrok są całkowicie dowolne, jeśli zważy się powód od dziecka cierpi na niedozwroczność oraz nie zgłaszał problemów ze wzrokiem w trakcie pobytu w pozwanym Areszcie, w szczególności nie zgłaszał zapotrzebowania na zaopatrzenie w okulary.

Jako nadmiernej dolegliwości związanej z odbywaniem kary pozbawienia wolności nie można również traktować okresowego wyłączania energii elektrycznej. Kwestia ta była również rozpoznana przez właściwy organ w związku ze skargą złożoną przez powoda.

Z kolei opisane przez powoda odczucia dotyczące niezapewnienia właściwego wyżywienia mają charakter subiektywny i nie zostały potwierdzone żadnymi obiektywnie weryfikowalnymi dowodami. Wskazać należy że w tym zakresie powód złożył skargę, a z ustaleń Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Ł. wynika, że zarzuty te nie potwierdziły się.

Jeśli chodzi o stosowanie wobec powoda kar wskazać należy, że stosowanie tych kar było konsekwencją niewłaściwych zachowań powoda i stanowiło karę dyscyplinarną za przekroczenia i było jedynie konsekwencją zachowania powoda mającą swe umocowanie prawne. Kwestia ta nie może być badana w toku postępowania o ochronę dóbr osobistych,

bowiem należy ona wyłącznej kompetencji sędziego penitencjarnego, do którego powód mógł odwołać się po wymierzeniu kary (art. 7 k.k.w.).

Nie zostało również dowiedzione, że ginęła korespondencja kierowana do powoda, a przede wszystkim -by fakt ten powód zgłosił do administracji jednostki.

W świetle złożonych przez stronę pozwaną notatek służbowych oraz zeznań świadka M. Z. brak podstaw do twierdzenia, że powód nie otrzymywał odpowiedniej do pory roku odzieży ochronnej, a oczekiwania powoda, by posiadał osobistą kurtkę nie znajdują potwierdzenia w obowiązującej regulacji prawnej.

Wskazać przy tym należy, że oczywistym jest, że sam pobyt w warunkach izolacji stanowi istotną dolegliwość dla osoby osadzonej, jednak wynika to z istoty kary pozbawienia wolności. Kara ta bowiem ma także funkcję represyjną, a o doznaniu krzywdy można mówić tylko w wypadku, gdy wykonywanie kary pozbawienia wolności prowadzi do większego ograniczenia praw człowieka i jego godności, niż to wynika z zadań ochronnych i z celu zastosowania tego środka.

W świetle powyższego uznać należało, że powód nie wykazał, że był osadzony w niegodziwych, niehumanitarnych i nieludzkich warunkach i że wywołało to szkodę niemajątkową w rozmiarze mogącym być zrekompensowanym wyłącznie odpowiednią sumą pieniężną. Powyższe skutkowało oddaleniem powództwa

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia, stosownie do jego wyniku, art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., przy czym z uwagi na sytuację majątkową i życiową powoda na podstawie art. 102 k.p.c. powód został obciążony jedynie częścią kosztów zastępstwa procesowego, które stosownie do treści § 8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804 ze zm.) wynoszącą w pełnej stawce 240 zł.

Podstawę rozstrzygnięcia o przyznaniu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu stanowiły przepisy § 14 ust. 1 pkt 26 w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U., poz.1715). Stawka wynagrodzenia w myśl § 4 ust. 3 rozporządzenia została podwyższona o stawkę podatku od towarów i usług.

Sędzia SO Ewa Tomczyk

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.

30.04.2018 r.